

# Månedens fugl maj 2022

NYT FRA FELTEN

TORSDAG 28. APRIL 2022



## Månedens fugl maj 2022

- gøg

I branchen for salg og marketing siger man, at en vare / service skal have en god historie for at kunne sælge godt. I fugleverdenen har gøgen en utraditionel historie, og det er en imponerende fugl, der kan præstere nogle vilde historier.

Udover gøgens kukken er arten nok mest kendt for at lægge sine æg i andre fugles reder. Det betyder, at den ikke behøver bygge rede og passe sine unger. Man siger, at den parasiterer andre fuglearter. Hunnen kan tilpasse sine æg, så de ligner værtsfuglens æg i størrelse, mønster og farver. Det lægger værtsfuglen selvfølgelig ikke mærke til. For nu at være endnu mere sikker på succes, og sin egen arts overlevelse, skubber gøge-hunnen gerne værtens æg ud af reden eller spiser dem. Det går oftest ud over rørsanger, tornsanger, sivsanger, gul vipstjert og engpiber.

I den fremmede rede er det gøgens æg, der klækker først, og når ungen er stærk nok til det, skubber den selv værtens æg ud af reden. Derved får den sine plejeforældres fulde opmærksomhed.

Selv om gøge-hunnen ikke skal fodre sine unger, har den travlt – den kan lægge æg i op til 25 forskellige reder. Det er også værd at bemærke, at hver enkelt gøgehun kun lægger sine æg hos den fugleart, hvor den selv er vokset op. Det gør, at en rørsanger-gøgs gener tilpasser sig rørsangerens æg, og så skal generne ikke skifte til at ligne fx tornsanger-æg.

Umiddelbart er gøgen, som mange andre arter, nemmere at høre end at se. Dens kukken kan høres på lang afstand, men det at få øje på den, kan være noget af en udfordring. Jeg lærte det først rigtigt, da jeg kendte fuglens størrelse, positur, hvor den gerne raster osv. Til forskel fra rovfugle sidder gøgen ofte mere vandret. Gøgen er på størrelse med en spurvehøg, den har spidse vinger og lys bug. Næbbet krummer lidt og er relativt langt. Jeg har oftest set gøge sidde i toppen af buske eller i små, lave træer. Uanset om det er rastende eller i flugt har jeg vist aldrig set en gøg i mere end 4 meter over jorden.

Det er bemærkelsesværdigt, at gøgen, som art, har specialiseret sig i at kunne æde hårede sommerfuglelarver, som andre fugle undgår. Det kan gøgen, fordi dens kråse er indrettet til at kunne tåle larvernes giftige hår. Desuden ædes biller, edderkopper, stankelben, voksne sommerfugle og regnorme.

”Kukkeren eller kukmanden, som gøgen blev kaldt i gamle dage, er tilknyttet en masse

overtro. Før i tiden mente man, at hannens karakteristiske kuk var et varsel. Nogle mente, at antallet af gøgens kuk indikerede, hvor mange år man havde tilbage at leve i. Andre mente, at det i stedet fortalte de unge piger, hvor mange år der skulle gå, inden de blev gift. Andre bud på hannens kukken var, at hvis man stod under det træ, hvor gøgen sad og kukkede, kunne man få tre ønsker opfyldt, men kun hvis gøgen kukkede tre gange. Der er ingen tvivl om, at der er meget mystik og overtro forbundet med denne falkeagtige fugl." Citat fra naturguide.dk

Personligt holder jeg meget af gøgen, og dens kukken minder mig om sommer i Danmark. Det at føden og adfærden er anderledes end hos andre arter i Danmark fortæller mig, at der ER plads til de mange arter, og så tænker jeg på, hvordan fuglene er indrettet til at jage føde på en måde, der passer lige præcis DEN art. Det synes jeg er imponerende.

DOF Sønderjylland  
Ole Tønder  
29. april 2022/pdb